

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Szerző:

*A fővárosi
muzeumok*

708

Cím:

érdekes új szerzeményei

Idő: 1943. 4.

Forrás:

Szeugeti Műs.

Személy:

1943. III. 3.

Helyszám:

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Részletes beszámoló jelent meg a fővárosi muzeumok legújabb szerzeményeiről és fejlődéséről. Első helyen érdemel említést a Székesfővárosi Képtár, melynek gazdagítására a főváros sokat áldoz. A háborús viszonyok azonban nagyon megnehezítik a muzeumok fejlesztését. Az árak emelkedése a piacra kerülő muzeális vagy érdekességű művek ritkulása a gyűjtést megnehezíti. Legutóbb mégis közel 500 képzőművészeti alkotással gazdagodott a Képtár gyűjteménye. A viszonyok nehezülésével a vásárlások súlypontja teljesen az élőművészetek felé toódott el, mert jólehet, muzeális szempontból a történeti anyag gyűjtése, a fejlődési folytonosság hézagainak kitöltése igen fontos feladatnak látszik, a Képtár a hangsúlyt mégis egyre inkább az élőművészet támogatására helyezte át. Ennek következtében irányokra való tekintet nélkül igyekeztek a Képtárban a jelenkor magyar művészetének arculatát a lehűségesebben lerögzíteni. Sajnos, a Képtár egyelőre csak elraktározó tevékenységet folytat, mert nincs hely az új szerzemények kiállítására. Csupán időszaki kiállítások keretében van mód újabb művek bemutatására.

Az Aquincumi Múzeum legutóbb az óbudai plebániái templom mellett egy multszázadbeli szoborcsoportozat részeit ásatta ki. A múzeum körül azokon a helyeken, melyeket eddig nem kutattak át, kutató-árkokat létesített. Ezek alapján megállapították, hogy a rommezőnek e részein is érdemes teljesen kiásni és fenntartani a polgári település maradványait. Az újabb

ásatások során értékes emléklárgyak kerültek napvilágra. Így verdefényes Vespasianus-érmek és Venus-, Amort-, Psychet ábrázoló, fehérmárvány domborműves tábla. A Frinft-vendéglő kertjében, a Pék-utcában a polgári városrész északi kapuzata kezd kibontakozni az ásatások során. Ez a kapuzat nagyszabású építmény, festett falakkal és terazzo-padozatos helyiségekkel rendelkezett a kapuörvény és hivatalos személyzet számára. Az épülő Árpádhíd munkálatainak egyik pillérgödörében, a mai felszín alatt 4 méter mélységben találták az aquincumi katonai kolónia szennyvizgyűjtő csatornáját, melyet hatalmas mészkőlapok fedtek be. Itt további csatornarészek feltárását remélik. A múzeum újabban két nagyjelentőségű köemlékkel gazdagodott. Az egyik egy fogadalmi oltárkö Dis Paternek és Proserpinának, az alvilági istenpárnak, a másik egy sirkő, tetején oroszlánpárral. Az előbbit a Veder-utcában, a másikat a Szél-utcában találták. Az Aquincumi Múzeum most készül fennállásának 50 éves jubileumára, mely alkalomból helyiségeit toldalékipitkezésekkel bővítik ki és újabb raktárakat is emeltek a leletek számára.

A Régészeti és Ásatási Intézet az Aquincumi katonaváros déli részén és a Bécsi-ut mentén húzódó III. és IV. századbeli temetők feltárásán dolgozott. Előkerült egy nagyobb sirépitmény, melynek alsórése az antik felszín alatt helyezkedett el, míg felépítménye a föld fölé emelkedett. Falain színes sávok voltak. Két kőláda és téglasor feküdt a földalatti helyiségekben,

ahol csontvázakat is találtak. A sírokban két mázas agyagédény és hosszukás és gömbalaku üveg pohár, egy hagymafejes

bronzfigura és II. Constantinus érmei kerültek elő. A Vályog-utcában további sírokat találtak, melyek a III. századból származtak. Felfedeztek itt egy falfestményt is, mely Dionysost ábrázolja. Az aquincumi polgárváros déli részén egy hét szobából álló északfelé porticussal rendelkező magánházat ásatott ki az intézet. A magánház még Aquincum városi életének kezdetén, Hadrianus uralkodása idején épült. Első ízben kaphattunk itt teljes képet egy korai aquincumi lakóépület belső dekorációjáról. Az egyes szobák falfestészete a pompeii—italiai stílusok hagyományainak szellemében készült. A lábazatát virágdisz, vagy technikával utánozott márványberakás képezte, míg a felfedezett levő falfelületet vörös, függőleges sávok osztották fel különböző nagyságú mezőkre.

A magánház közelében két egymás fölé épült Mitrasz — szentély került elő. Az egyik belsejében megtalálták a szentély hagyományos felszerelésének nagyobb részét. Találtak még több, a természetkére utaló piramis alakú kőhasábot, egy terakotta Vénus istennőt ábrázoló szoborcskát, 23 különböző nagyságú kőgolyót és igen sok agyagkorsót. Szentendre területén a katonaváros északi részén több kisebb-nagyobb épületeit ástak ki. Elvégezték nemrégiben a római katonaváros nagy amphiteátrumának rekonstruálását. Ezzel a királyhegyi amphiteátrum karbahelyezése befejeződött. Most már a

terep és terület rendezése van csak hátra, hogy az egész mint páratlan, világszerte ritka római emlék megnyitható legyen a nagyközönség előtt. A fővárosi muzeumok középkori anyaga az utolsó években oly nagy mértékben gyarapodott, hogy ennek továbbfejlesztése és rendszerezése önálló gyűjtőtevékenységet és tudományos munkatervet kíván. Meg is alakult a muzeumok középkori osztálya.

A halászbástyai köemléktár irányításával lefolytatták a Hidegkuti-úton Mátyás király kastélyának feltárását. Nagyobb jelentőségű ásatást folytatóit az intézet még Nagytétény és Budafok határában az elpusztult Chut község helyén és temetőjében. A XIII. században virágzott ez a település, mely a háromszigeti premontrei kolostor birtoka volt. Feltárták a falu mintegy 500 méteres házsorának alapjait. Ilyen összefüggő középkori telepet, változatos, sok helyiségből álló alaprajzokkal a magyar kutatás eddig még nem ismert. A temetőben sok ékszer és egyéb tárgyakat tártak fel, diszes pártákat, bogláros öveket, gyöngyöket, melyek Budáról származtak és Buda műiparának eddig ismeretlen oldalát világítják meg. A Történeti Múzeum mintegy 2000 tárggyal gazdagodott újabban. Többek között 340 városcsép és mintegy 660 arckép került a Történeti Múzeum birtokába. Az arcképek között találjuk számos uralkodónak, Sándor Lipót, József Nádor, Széchenyi István gróf, Kossuth Lajos képeit. István királyi herceg saját kézzel festett akvarelljeit, Rottenbiller Lipót szabadságharcorabeli okmánygyűjteményét, Clark Ádám íróasztali hagyatékát is megszerezte a múzeum. Még számos nagyértékű és nagyérdekességű emlékekkel gazdagodtak újabban a fővárosi muzeumai